

Bydgoszcz, 22 lutego 2019 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

BW.III.431.1.2018.MK/KD

**Pan
Rafał Kobylski
Burmistrz Łasina
Urząd Miasta i Gminy
ul. Radzyńska 2
86-320 Łasin**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2017 r., poz. 681 z późn. zm.),

w: Urząd Miasta i Gminy w Łasinie, ul. Radzyńska 2, 86-320 Łasin,

w dniach: od 5.12.2018 r. do 5.12.2018 r.,

przeprowadzona została kontrola: prawidłowości,

przez: M. K. - starszego inspektora wojewódzkiego w Biurze Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierownika zespołu kontrolnego oraz K. D. - starszego inspektora wojewódzkiego w Biurze Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.

w zakresie:

1. przedmiot kontroli: realizacja zobowiązań gminy wynikających z zawartego z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim porozumienia w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
2. okres objęty kontrolą: 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność jednostki ocenia się: **pozytywnie.**

Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen:

- pozytywna,
- pozytywna z uchybieniami,
- pozytywna z nieprawidłowością,
- pozytywna z nieprawidłowościami,
- negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności).

Oceny dokonano na podstawie poniższych ustaleń:

I. ustalono, iż sprawy dotyczące grobownictwa i cmentarnictwa wojennego realizowane są przez p. XX-podinspektora w Urzędzie Miasta i Gminy w Łasinie.

II. Karty ewidencyjne obiektów grobownictwa wojennego oraz księga pochowanych znajdują się na stanowisku pracy. Karty prowadzone prawidłowo.

III. Potwierdzenie rozliczenia dotacji oraz egzemplarz porozumienia z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim obecne na stanowisku pracy.

IV. Jesienne oraz wiosenne przeglądy stanu obiektów przeprowadzono, protokoły sporządzono.

V. Na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych na terenie gminy w 2017 roku przyznane zostały środki z budżetu Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w kwocie 1.000 zł. Zadanie administracji rządowej dot. opieki nad cmentarzami, kwaterami i grobami wojennymi przyjęto Uchwałą nr XI/76/99 Rady Miejskiej w Łasinie. Gmina Łasin zawarła w dniu 10 lipca 2017 r. porozumienie z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych. Rozliczenie wydatkowania dotacji udzielonej przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego nastąpiło według przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

VI. W celu udokumentowania poniesionych wydatków Gmina przedłożyła:

- fakturę za: zakup zniczy, wkładów do zniczy, zapalniczki, kwiatów doniczkowych oraz płynu do mycia nagrobków, (kwota: 1.000,00 zł).

Powyższą fakturą gmina Łasin udokumentowała poniesione wydatki na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych w 2017 roku na kwotę 1.000 zł z dotacji Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Dotację wydatkowano prawidłowo.

Według posiadanej ewidencji, na terenie Gminy Łasin znajdują się 4 obiekty grobownictwa wojennego. W toku kontroli dokonano lustracji następujących obiektów:

1. mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r. oraz Armii Czerwonej z 1945 r., cmentarz komunalny w Łasinie.

W centralnym miejscu mogiły posadowiono 4 lastrykowe poziome płyty. Dookoła płyt ułożono opaskę z kostki betonowej, z kostki wykonano również dojście do alejki cmentarnej. Na jednej ze skrajnych płyt ustawiono pionową płytę z lastryka, na powierzchni której zamocowano tablicę pamiątkową z napisem treści:

POLEGŁYM ŻOŁNIERZOM
WOJSKA POLSKIEGO
I
ARMII RADZIECKIEJ
W LATACH
1939-1945
SPOŁECZEŃSTWO
MIASTA ŁASINA

Powyżej napisu umieszczono symbol orła białego (bez korony). Teren mogiły obsiany trawą, z 2 stron ogrodzony żywopłotem, obecne także inne nasadzenia roślinne (drzewa).

Obiekt w stanie bardzo dobrym. Napisy czytelne, płyty poziome, płyta pionowa oraz płyta pamiątkowa bez pęknięć i ubytków. Teren wokół mogiły zadbany, roślinność pielęgnowana. Zaleca się uaktualnienie symbolu godła państwowego.

2. Mogiła zbiorowa cywilnych ofiar terroru okupanta niemieckiego z 1939 r., ul. Dworcowa w Łasinie.

Upamiętnienie urządzone w formie niewielkiego skweru usytuowanego na wzniesieniu terenu. Nawierzchnia mogiły wysypana grysem/drobnym kamieniem, obrzeża w postaci betonowych bloków o różnej wysokości. Element centralny stanowi betonowy krzyż zwieńczony figurą orła z rozpostartymi skrzydłami ustawiony na murowanym postumencie. Przed krzyżem posadowiona figura mężczyzny z uniesioną prawą ręką. Po obu stronach figury na płytach pionowych wyryto dane 148 ofiar w 4 kolumnach po 37 nazwisk.

Na powierzchni postumentu umieszczono napis treści:

JESZCZE POLSKA
NIE ZGINEŁA

Przed postumentem umieszczono poziomą granitową płytę z symbolem krzyża oraz napisem treści:

TU LEŻĄ SZCZĄTKI OFIAR
BARBARZYŃSTWA HITLEROWSKIEGO
1939 * 1945
CZEŚĆ ICH PAMIĘCI.

Teren przed oraz wokół mogiły wyłożony drobną kostką granitową. Po bokach mogiły oraz za nią murowane obrzeże oddzielające nawierzchnię wyłożoną kostką od terenu obsianego trawą i porośniętego drzewami. Obecne także betonowe kwadratowe kwietniki. Przed mogiłą ustawiony palnik gazowy w granitowej obudowie, wokół którego wyodrębniono miejsce do nasadzeń roślinnych. Teren oświetlony (2 latarnie). Dostęp do mogiły z położonego poniżej niewielkiego placu umożliwiają podwójne schody. Nawierzchnia placu wyłożona drobną kostką z granitu. Obrzeże w postaci murowanego muru oporowego pomalowanego na biało, od strony mogiły mur ułożono z bloków obrobionego kamienia. Ustawiono także ławki. Dostęp do placu od strony chodnika poprzez kamienne schody oraz podjazd dla osób niepełnosprawnych ruchowo. W treści napisu zastosowano używane w okresie powstania obiektu sformułowanie *BARBARZYŃSTWA HITLEROWSKIEGO* zastępowane obecnie zwrotem *BARBARZYŃSTWA OKUPANTA NIEMIECKIEGO*.

Stan obiektu bardzo dobry. Napisy czytelne, powierzchnia murów oporowych, obrzeży i pomnika czysta, bez ubytków. Drobne pęknięcia widoczne na powierzchni postumentu pod krzyżem. Figura mężczyzny i orła odmalowane, czyste, bez ubytków.

W przypadku podjęcia prac remontowych zaleca się korektę treści tekstu pamiątkowego (zastąpienie określenia: *BARBARZYŃSTWA HITLEROWSKIEGO* określeniem: *BARBARZYŃSTWA OKUPANTA NIEMIECKIEGO*).

3. Kwatera żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r., cmentarz parafialny w Świątem.

Kwatera składa się z 3 anonimowych grobów pojedynczych. Mogiły w obramowaniu z granitowych krawężników jasnoszarego koloru. Powierzchnia mogił wysypana naturalnym kamieniem. Element centralny w postaci granitowych krzyży, do których zamocowano tablice pamiątkowe z napisem:

CHWAŁA
POLEGŁYM
1939

Stan obiektu bardzo dobry. Obrzeża oraz krzyże bez pęknięć i ubytków. Powierzchnia mogił bez ubytków kamienia. Teren wokół grobów zadbane.

Zaleca się ustawienie przy kwaterze tablicy informującej o obecności miejsca pamięci narodowej oraz umieszczenie na mogiłach symbolu orła wojskowego wz. 1919 oznaczającego miejsce pochówku żołnierzy Wojska Polskiego.

4. Mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r., cmentarz parafialny w Szynwałdzie.

Mogiła w obramowaniu z granitowych krawężników jasnoszarego koloru. Powierzchnia mogiły wysypana naturalnym kamieniem. Element centralny w postaci znacznych rozmiarów granitowego krzyża posadowionego na poziomej granitowej płycie. Na jego powierzchni wykonano napis pamiątkowy treści:

Pamięci
trzech żołnierzy Wojska Polskiego
rozstrzelanych w dniu 04.09.1939 r. przez Niemców
w miejscowości Nogat

Powyżej napisu umieszczono symbol orła wojskowego wz. 1919.

Stan obiektu bardzo dobry. Krzyż oraz obrzeża bez pęknięć i ubytków. Mało czytelne niektóre fragmenty tekstu pamiątkowego. Powierzchnia mogiły zadbane, bez ubytków kamienia. Teren wokół mogiły zadbane.

Zaleca się odnowienie napisu pamiątkowego oraz ustawienie przy mogile tablicy informującej o obecności miejsca pamięci narodowej.

Uaktualnienie symboliki oraz treści napisów pamiątkowych przeprowadzić należy w porozumieniu z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim oraz Instytutem Pamięci Narodowej.

Ponadto wskazuje się następujące przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości: nieprawidłowości i uchybień w przedmiocie kontroli **nie stwierdzono**. W wykazie obiektów podlegających przeglądowi sformułowano uwagi co do uczytelnienia bądź uaktualnienia ich wizerunku.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 6/2018.

Do Projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia.

W związku z powyższymi ocenami, uwagami i wnioskami zalecam Panu Burmistrzowi podjęcie następujących działań w celu wyeliminowania stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania działalności jednostki kontrolowanej: nieprawidłowości i uchybień nie stwierdzono.

Zaleca się uwzględnienie uwag dotyczących aktualizacji treści napisów oraz poprawy wizerunku obiektów podczas podejmowania prac renowacyjno-remontowych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej, a drugi egzemplarz

pozostaje w aktach kontroli.

(podpis i pieczęć Wojewody)